

TARİHİ VE HUKUKİ GERÇEKLİK ADINA HUKUKÇU BRUCE FEİN'DEN BİR MEKTUP

AVİM

24 Nisan 2023te ABD Kongresinin üyelerine hitaben yazılmış bir mektupta *Turkish Anti-Defamation League* (Türk İftirayla Mücadele Birliği) avukatlarından ve eski ABD Başkanı Ronald Reaganın danışmanlarından biri olan hukukçu Bruce Fein, mevcut Amerikan Başkanı Joe Bidenın 1915 Olayları üzerine yapmış olduğu açıklamayı eleştirmiştir.

Feine göre Başkan Bidenın açıklamasının gerçeklerle ilişkisi ancak Musevi karşıtı Siyon Liderlerinin Protokolleri ya da düzmece Konstantin'in Bağışı kadardır. Fein için bu hiç de şaşırtıcı değildir, zira Bidenın açıklaması Armenian National Committee of America (ANCA) [Amerika Ermeni Milli Komitesi] tarafından satın alınmış ve ödenmiştir. Bahsi geçen ANCA, Adalet Komandoları ve ASALA gibi terör örgütlerini yüceltmekte, 1982 yılında Los Angeles'ta Türk diplomatı Kemal Arıkanı öldürdüğü için mahkûm edilmiş terörist Harry Sassounianı kahraman olarak yansıtmaktadır. Üstelik ANCA gençlere iddia edilen, ancak kanıtlanmamış bir soykırım üzerinden dizginlenemeyen bir Türk nefreti aşılıyarak cinayet işlemeye teşvik etmiştir. Fein mektubunda siyasetçilerin cömert kampanya katkıları ve oyları toplayabilme adına 1915 Olaylarıyla ilgili olarak tarihsel gerçekliğe yönelik saldırıya uygun bir zemin hazırladığına dikkat çekmektedir. Fein, Mark Hamaya ait şu meşhur sözlere atıfta bulunmaktadır: Siyasette önemli olan iki şey vardır. İlki paradır ve ikincisi neydi hatırlamıyorum.

Aktif bir hukukçu olan Fein meselenin hukuki boyutuna dair şu bariz gerçeklere de işaret etmektedir: hiçbir hukuki mahkeme bir Ermeni Soykırımı varlığını doğrulamamıştır. Bu iddia Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince ve Birleşmiş Milletlerce de kabul edilmemiştir. Buna ek olarak Princeton Üniversitesinden Bernard Lewis, UCLAdan Stanford Shaw, Lousville Üniversitesinden Justin McCarthy, Massachusetts Üniversitesinden Guenter Lewy ve İsraili Nobel Barış ödüllü sahibi Şimon Peres gibi çok sayıda saygın bilim insanı da soykırım suçlamasını reddetmiştir. Ayrıca kesinlikle gözden kaçırılmamalıdır ki hiçbir fert ya da millet bir Ermeni soykırımı için herhangi bir hukuki mahkemede suçlanmamıştır ve bu soykırım suçlamalarının temellendirilebilmesi için bir ön şarttır. İşte tam da bu nedenlerle Ermenistan 73 yıldır Uluslararası Adalet Divanına hiç gitmemiş, yani iddialarının Soykırım Sözleşmesinin 9. Maddesi bağlamında hükme bağlanması için başvuru yapmayı reddetmiştir. Ermeni Meselesinin aksine diğer vakalar için siyasetçiler üzerinden lobi yapılmamış, bunun yerine vakalar dava olarak Uluslararası Adalet Divanına taşınmıştır. Örneğin Gambiya, Rohingya soykırımı yaptığı iddiasıyla Myanmar'a dava açmıştır. Ancak dikkat çekici bir şekilde Ermenistan bu yolu takip etmemiştir. Feina göre

bu konuda Ermenilerin uzun süredir hareketsiz kalmasının sebebi apaçık ortadadır: Ermeni tarafı böyle bir dava açarsa kaybedeceğinden korkmaktadır.

Feine göre bu konudaki Ermenilerin endişesi tamamen yerindedir, zira BM soykırım sözleşmesi siyasi gerekçeli öldürmeleri kapsam dışında bırakmaktadır ve Birinci Dünya Savaşı sonrası gerçekleştiren Paris Barış Konferansında Ermeniler bağımsız bir Ermeni devleti umuduyla Üçlü İtilaf Devletleri için savaşırken çok sayıda kayıp verdiklerini adeta çatılara çıkararak ilan etmişlerdi. Soykırım ispatı konusunda kusursuz örneği teşkil eden Holokostun aksine Ermeni kayıpları Osmanlı İmparatorluğundan bağımsızlık kazanmak uğruna yaratılmış siyasi bir anlaşmazlığa bağlıydı.

10 bin sayfayı aşkın belgeye dayalı kanıtın ve çapraz sorgulamaya tabi tutulmuş canlı görgü tanıklıklarının ifadelerinin savaş sonrası kurulan uluslararası Nürnberg Mahkemelerine sunulduğu Holokost örneğinin aksine Ermeniler benzeri hiçbir şey ortaya koyamamıştır: çapraz sorgu ateşinden test edilerek geçmiş -ki bu gerçeğin ortaya çıkarılması adına icat edilmiş en büyük araçtır- ve bir mahkemeye sunulmuş tek bir bilgi kııntısı dahi yoktur. Mein Kampf ya da Kristallnachtın bir eşdeğeri yoktur. Nürnberg hükümleri ya da imha kamplarının eşdeğerleri yoktur.

Feinin ifade ettiği gibi, Nazilerin Yahudi karşıtlığı ve derin kökleri olan Yahudi nefretinin aksine Ermeniler Osmanlı İmparatorluğunda makbul bir azınlıktı ve askeri ve idari bürokrasinin en üst kademelerinde hizmet veriyorlardı ve savaş sırasında verdikleri kayıplar Osmanlı Türklerinin verdiği kayıplarla orantısız değildi.

Dahası, Osmanlı İmparatorluğunun savaşta mağlup edilmesinin ardından muzaffer İtilaf devletleri Osmanlı Hükümetinin bu konuda suçlu olduğuna dair herhangi bir kanıt da bulamamıştır:

İtilaf Devletleri Birinci Dünya Savaşı sonrasında Osmanlı Türklerini savaş suçlarından dolayı yargılamak için geniş olanaklara sahipti. Osmanlı İmparatorluğu paramparça bir hale gelmişti. İtilaf Devletlerinin İstanbuldaki Osmanlı devlet arşivlerine erişimi vardı. Ancak suç isnat edecek güvenilir ve kabul edilebilir kanıt olmamasından dolayı yargılama yoluna başvurmazdılar. Bu bakımdan Maltada tutuklularının serbest bırakılması örnek bir vakadır.

İngilizler 144 üst düzey Osmanlı idarecisini tutuklayıp bu Türkleri yargılamak ve cezalandırmak üzere Maltaya sevk etmişlerdi. Sevr Anlaşmasını 230 ve 231. Maddeleri gereğince Ermenilerin toplu ölümleriyle ilgili kovuşturmalar 2 yıl sürdü. Osmanlı arşivlerine ek olarak, Amerikada var olduğu düşünülen tüm belgeler de incelendi. Ermeni katliamlarının kanıtı Mısırdaki, Irakta, Kafkasyada arandı. Ancak bir İngiliz mahkemesinin yeterli göreceği bir kanıt bulunamadı.

Bu nedenle İngiliz Kraliyet Savcısı 29 Temmuz 1921 tarihinde İngiliz hükümetine Maltadaki Türklerin hiçbirinin bir Ermeni katliamı için yargılanamayacağını bildirdi. Herhangi bir şart olmadan serbest bırakıldılar.

Bruce Fein siyasi ve mali desteğe sahip büyük yalanların uzun ömre sahip olabileceğine dikkat çekerek mektubunu sonlandırmaktadır. Nitekim Siyon Liderlerinin Protokolleri sahte

belgesi bugün birçok Orta Doğu ülkesinde hala tartışılmaz bir gerçek olarak kabul edilmektedir. 1915 Olaylarının Ermeni versiyonu ise ANCANın ve satılmış siyasi yandaşlarının zengin desteği nedeniyle sürekli gündemde kalmaktadır. Feina göre Başkan Biden'ın bu seviyeye inmiş olması acınası ve küçük düşürücü bir durumdur, zira bu adaleti savunduğunu iddia eden ABD Başkanından değil de despotik bir liderlerden beklenen bir tavidir.

*Resim: Avukat Bruce Fein (sol), ABD Başkanı Joe Biden (sağ)

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: AVİM, . 2026. "TARİHİ VE HUKUKİ GERÇEKLIK ADINA HUKUKÇU BRUCE FEİN'DEN BİR MEKTUP." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2023 / 21. Haziran 08. Erişim Mayıs 12, 2026. <https://www.avim.org.tr/tr/Yorum/TARIHI-VE-HUKUKI-GERCEKLIK-ADINA-HUKUKCU-BRUCE-FEIN-DEN-BIR-MEKTUP>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

@avimorgtr

<https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır